

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

М.М. Вахоцький

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТЕРМІНА “ПАРАМЕДИК”
ТА МІСЦЕ ПАРАМЕДИКІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я США.....153

Н.І. Войткевич, Г.В. Шаласва

ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У МЕДИЧНІЙ І ПАРАМЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ156

О.С. Гнатчук

ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ.....159

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок

ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ
„MUSIC” (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....162

Л.І. Запоточна

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ165

З.М. Кекух, Г.М. Лапа

ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРАМЕДИЦИНА”
У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ.....168

Б.І. Лабінська

КОНТАМІНАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ.....170

О.О. Маковська

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
(НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО
ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....173

І.П. Одинський

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ176

Л.Б.Потапова

СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я В УКРАЇНІ180

Л.І. Починок, І.Є. Томка

ДО ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВА186

І.П. Протасова

ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПАРАМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,
ЩО ФУНКЦІОНУЮТЬ У НІМЕЦЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ188

ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ „MUSIC” (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок

Кафедра іноземних мов
(зав. – доц. О.М. Рак)

Буковинського державного медичного університету

Термінологія – це системно організована галузь лексики, невід’ємним елементом якої виступає термін.

Термінологічну систему „мистецтво” („art”) можна класифікувати на семантичні поля, одним з яких виступає музика.

Сучасна англійська музична термінологія – відносно стабільна і закріплена традицією лексико-семантична група, що перебуває в стані безперервного руху і поступового вдосконалення. За походженням вона надзвичайно різноманітна і базується на запозиченнях з іноземних мов, що спричинено різними історичними умовами. Так, музична термінологія провідних європейських мов є, в основному, італійського походження (легато, адажіо, анданте, банк, авізо, альпарі), театральна та поштова – французького (антракт, афіша, кур’єр, бандероль), спортивна – англійського (ринг, футбол, чемпіон, спорт) і т.д.

Особливий тип запозичень – вживання слів і словотворчих моделей грецької та латинської мови. Такі терміни утворювалися на різних етапах розвитку мови і в різних терміносистемах. У деяких субмовах не завжди можна віддавати перевагу будь-якій одній мові. Сьогодні нові терміни нерідко утворюються за змішаним типом: один корінь – грецького походження, інший – латинського (наприклад, саме слово „термінологія” складається з латинського елемента *terminus* – межа та грецького *logos* – наука).

Музичні терміни, які трактують як запозичення з класичних мов, у п’ятитомному словнику музичних термінів Гроува [5] та інших словниках [6] музичних термінів за нашими підрахунками скла-

дають небагаточисельну групу – 114 термінів. Етимологічний аналіз цих термінів демонструє той факт, що творення цих термінів шляхом прямого запозичення з мови джерела – частотне, виправдане історичними умовами. Музична термінологія зазнає іноземного впливу італійської мови як первинного джерела мови, а остання дуже вільно запозичала нові терміни з грецької. Ось чому грецькі слова, які ми використовуємо в сучасній англійській термінології, безсумнівно увійшли до англійської мови через латинську чи французьку мови.

За характером збереження форми запозичення термінологічної системи музики можна поділити на повні та неповні.

Повні запозичення зі збереженням внутрішньої та зовнішньої форми можуть бути представлені такими прикладами як: *expression*, *exrīmo*, *expresum*, *ex-*, *out and premo*, *to press*. Повне запозичення передбачає пристосування іншомовного слова до фонетичних та морфологічних особливостей мови перекладу. Залежно від цього розрізняють повну та часткову асиміляцію. Перша є повним пристосуванням запозиченого елемента до особливостей мови реципієнта, його фонетичних та морфологічних законів (*ode*, *tenor*). При частковій асиміляції деякі фонетичні та граматичні особливості терміна зберігаються. Так, деякі терміни італійського походження зберегли відповідну форму множини (*glissando-glissandi*);

Неповні запозичення передбачають збереження лише внутрішньої форми. Це – калькування, напр.: нім. *Meister-stuck* – англ. *masterpiece*.

Зустрічаються також символічні позначення літерами, напр., „C” – музичний термін, назва першої ключової ноти сучасного нотного стану, яка відповідає італійському „do”; „D” – назва другої ноти сучасного нотного стану, яка відповідає італійському „re”.

Відсоткове співвідношення запозичень з класичних мов у терміносистемі „Music” представлено у нижченаведеній таблиці.

Таблиця

**Порівняльне співвідношення запозичень
музичних термінів з класичних мов**

Мови запозичень	Кількість термінів	Відсоткове співвідношення
Всього запозичень	114	100%
Грецька	37	32,46%
Латинська	77	67,54%

Таким чином, проведений аналіз термінологічних одиниць терміносистеми “Music” доводить суттєве переважання термінів, запозичених з класичних мов, порівняно з термінами, побудованими на базі словотворчих моделей англійської мови, при цьому грецьких запозичень значно більше ніж латинських.

Література. 1. Д’яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінознавства. – Київ, 2000. – С.216. 2. Кияк Т.Р. Мотивированность лексических единиц (количественные и качественные характеристики). – Львов: Вища школа, 1988.– 162с. 3. Суродейкіна Т.В. Словотворчі процеси в мистецькій терміносистемі // Науковий вісник Чернівецького університету. Випуск 114. Германська філологія. Збірник наукових праць. – ЧДУ, 2001. – С.114-118. 4. Erlich K. Greek and Latin as a Permanent Source of Scientific Terminology: the German Case // Language Adaptation (edited by Florian Columas). – Cambridge: Cambridge University Press, 1989. – P.135-137. 5. Grove’s Dictionary of Music and Musicians in Five Volumes. – New York, 1949. – 756 с. 6. В.К. Мюллер, В.Л. Дашевская, В.А. Каплан и др. Новый англо-русский словарь. – М., Изд-во Русский язык, 1997. – 879с.